

KUNSTEN

[K] HET ZIJDELINGSE KIJKEN VAN KARIN BORGHOUTS

Net zoals de Limburgse schilder Koen van den Broek op zijn schilderij *Twin Peaks* (2000) niet het adembenemende panorama op San Francisco schildert dat vanaf het uitkijkpunt op één van de twee Twin Peaks-heuvels te zien is, maar wel de weg ernaartoe, zo ook fotografeert Karin Borghouts (°1959). In 2005 nam de Antwerpse fotograaf in opdracht van EU-Japan Fest een reeks foto's in de Japanse prefectuur Saga op het eiland Kyushu. Het stond haar vrij om te fotograferen wat ze wilde, zolang ze de gangbare clichés maar vermeed. Eén van Borghouts' foto's, afgedrukt op de cover van de bijbehorende catalogus *European Eyes on Japan | Japan Today Vol. 8* (2006), toont niet het uitkijkpunt vanaf een heuvel, maar wel de door heggen omzoomde weg ernaartoe. De foto van dat op zich banale gegeven is esthetisch zo mooi dat hij waarschijnlijk niet moet onderdoen voor het idyllische landschap dat vanaf het uitkijkpunt te zien is. Toch vertelt hij meer over de kijk van de fotograaf op de werkelijkheid en over de mogelijkheden van het medium fotografie dan een klassieke landschapsfoto ooit kan.

Door niet een uitkijkpunt maar de weg ernaartoe te fotograferen, zeggen Borghouts' foto's ook iets

over de mensen. Een menselijke ingreep in het landschap vindt Borghouts interessant om te fotograferen, omdat ze daarmee niet alleen iets uitdrukt over het absurde, het onvolkomene en het puur menselijke, maar ook iets over de manipulatie en constructie van een landschap om mensen te misleiden. Bij de verleidelijkheid van Borghouts' steevast stijlvolle foto's schuilt een addertje onder het gras: de fotograaf wil er de toeschouwers mee op het verkeerde been zetten en hen doen twifelen aan wat ze zien. Het zijn foto's met een dubbele bodem.

Karin Borghouts heeft iets met plaatsen als tuinen, parken, musea, bouwwerven, interieurs en gebouwen. Ze fotografeert deze plekken zowel omwille van haar eigen, artistieke werk als in opdracht van culturele instellingen, musea, uitgeverijen, architecten, kunstenaars en overheden. De foto's die ze nam in het Cultureel Centrum van Hasselt – een opdracht ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van de instelling in 2012 – en die opgenomen zijn in het fotoboekje *Voorbij de scène* (2012), tonen niet de evenementen die in het centrum plaatsvonden tijdens de duur van Borghouts' opdracht, maar wel wat er te zien was in de coulissen, achter het podium, in de wandelgangen en op andere plaatsen in de uren die voorafgingen aan en volgden op een evenement. Borghouts zelf noemt die manier van werken “zijdelings kijken”.



Karin Borghouts, *Het huis*, 2012-2013

Of ze nu werkt in opdracht of voor zichzelf als kunstfotograaf, Borghouts beschouwt zichzelf in de eerste plaats als een documentair fotograaf die het documentaire wil overstijgen. Sommige van haar foto's in opdracht zijn zo goed dat ze een artistieke meerwaarde hebben. Die kiest ze dan ook uit voor tentoonstellingen en brengt ze uit in een beperkte oplage, bestemd voor de verkoop. Het fotograferen van plaatsen en ruimtes houdt voor Borghouts tegelijk het vastleggen van mentale herinneringen in. Het gaat haar daarbij niet om de plaatsen die ze bezocht heeft, maar om de herinnering aan dat soort plaatsen en om het gevoel dat ze oproepen – de plaats als een collectieve herinnering, als een metafoor voor de mentale ruimte.

Kenmerkend voor het artistieke werk van Karin Borghouts is de afwezigheid van anekdotiek. Vanuit de wetenschap dat alles al gefotografeerd is, wil de fotograaf met haar foto's uitdrukkelijk geen verhaal vertellen, maar integendeel iets zeggen over de aard van de fotografie zelf. Om tot dat resultaat te komen, hecht ze veel belang aan onder meer de kadering van haar foto's. Het is het kader dat het onderwerp uit zijn context licht. De foto krijgt daardoor een fascinerend uiterlijk, balancerend tussen fictie en realiteit. In de catalogus bij haar solotentoonstelling *The Show* (2008) is bijvoorbeeld een foto te zien van een lege museumruimte, tussen twee

tentoonstellingen in. In die ruimte bevinden zich enkele glazen tentoonstellingskasten en -modules, net als een aantal sokkels van ongelijke hoogte. Borghouts heeft de foto genomen vanuit een camerastandpunt dat het zowel verticale als horizontale en diagonale vormen- en lijnenspel van de gefotografeerde objecten een sculpturaal karakter verleent – de “zijdelingse” foto doet in meer dan één opzicht aan een installatie van een hedendaags kunstenaar denken. Maar ook in tal van andere foto's benadert Borghouts het geheel van de componenten waaruit een ruimte of een plek bestaat op gelijkwaardige wijze, als een groot stilleven, zonder manuele of technische ingrepen te doen. Ze fotografeert de werkelijkheid zoals die zich aan haar voordoet en werkt daarbij meestal met het aanwezige (dag)licht.

Andere foto's van Karin Borghouts verwijzen dan weer onnadrukkelijk naar de schilderkunst. Je moet onwillekeurig denken aan grote namen uit de kunstgeschiedenis zoals Rembrandt en Vermeer. Hier spelen Borghouts' opleidingen als schilder, beeldhouwer en grafisch vormgever een belangrijke rol. Zo bekeken is haar tentoonstelling *The House*, die in het najaar van 2013 plaatsvond in het centrum voor actuele kunst Villa De Olmen in Wieze, veelbetekenend. Borghouts toonde er opnieuw foto's van plaatsen. Alleen ging het deze keer om foto's van



Karin Borghouts, Sint-Annakerk in Gent, 2014.

een plek waar ze een bijzondere affiniteit mee had: haar ouderlijk huis, net nadat er een brand in had gewoed. Niet dat dat aan haar foto's viel af te lezen: ze pootte er haar statief net zo afstandelijk neer als overal elders. Toch bevatten de foto's een gevoelsgeladenheid die niet eerder in Borghouts' werk voorkwam. Maar belangrijker dan dat is dat de zwartberoete kamers een reeks foto's opleverden die abstracter van aard zijn dan haar vroegere foto's. Door onder meer met schaalverhoudingen te spelen, slaagde Borghouts er bijvoorbeeld in om van een zwartgeblakerd rond bordje aan de muur een voorstelling te maken die kan doorgaan voor een sculptuur of een maansverduistering. Het leidde tot een "open" beeld dat de verbeelding van de toeschouwer in werking zet – een eigenschap die Borghouts' foto's in opdracht om evidente redenen niet altijd hebben. Toch is het voor de talentvolle

fotograaf noodzakelijk om zowel voor zichzelf als in opdracht te fotograferen. Niet voor niets intrigeert haar het kantelmoment tussen fictie en realiteit, een fotograferend leven op het scherp van de snede.

PATRICK AUWELAERT

www.karinborghouts.be. De fotografe bracht voor het Gentse stadsmuseum STAM 46 parochiekerken in beeld. Nog tot 12 oktober 2014 te zien in de derde aflevering van de tentoonstellingenreeks *Stad van morgen*. Daarin blikt het STAM vooruit op de toekomst van de stad, www.stamgent.be. Borghouts exposeert *The House* op Breda Photo van 11/9 t.e.m. 26/10/2014, www.bredaphoto.nl